

ST. OLAV

Nr. 14-15

Oslo, den 11. april 1938.

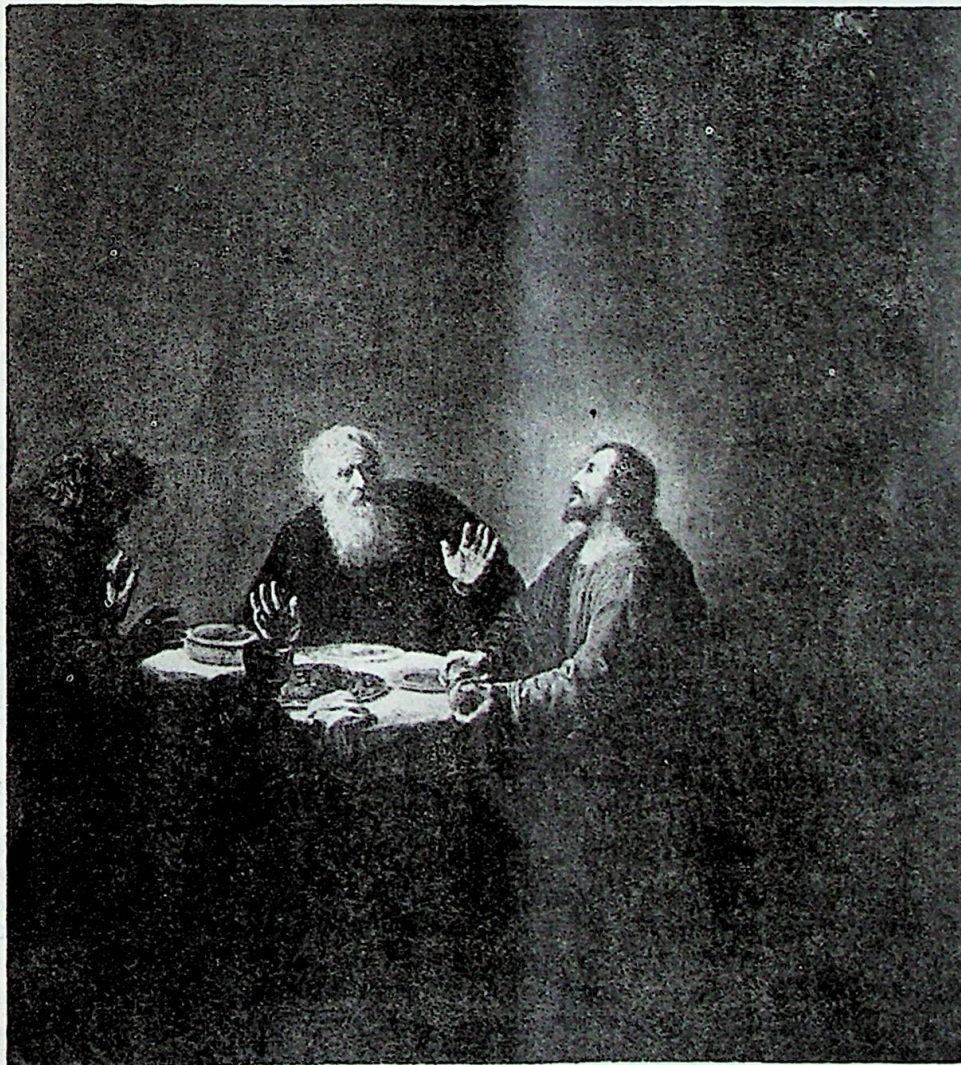
50. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag ,Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dage fra kl. 10-4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3-4.

INNHold: «Brente ikke vårt hjerte i oss —?» — Den eukaristiske glede. — Frelserens klage. — Langfredagstanker. — Vår Frue av Golgata. — «Paskelammet vi vår lov fremtærer —!» — Påsken i les Carmes. — Det blodigste århundre. — Mystikk og moderne psykologi. — Staten Minnesotas skolehjem for unge piker i Sauk Centre. — Det nye utgave av Det nye Testamente. — Direktør Johan Gmeiner 80 år. — Axel Jensen in memoriam. — Herhjemme.

Malet av
Dick van Sanvoort.

„Og da hendte det mens han satt til bords med dem at han tok brødet, velsignet og brot det og rakte det til dem. Da blev øinene åpne på dem.“

Kristus i Emaus.

„Brente ikke vårt hjerte i oss - ?“

«Brente ikke vårt hjerte i oss da han talte med oss på veien og oplot skriften for oss?» Da de to disipler i Emaus sier disse ord til hverandre har de i løpet av en eftermiddag oplevet det samme som etter dem gjennom snart to årtusener det ene slektledd etter det annet av kristne mennesker har erfart: hvorledes den mørkeste håpløshet og fortvilelse kan forvandles til livsmot og nye livskrefter om bare man lytter til den hellige skrifts tale og ikke slipper dens fortolker, men holder fast ved ham så han får følge med oss, gå inn med oss og vi får «sitte til bords» med ham. Når vår hellige Kirke umiddelbart etter påskedagens store opstandelseevangelium i sin liturgi beretter oss om begivenheten i Emaus, er det nettop ut av sitt kjærlige og kloke blikk for det praktiske daglige livs behov — for å gi oss en anvisning på hvorledes denne kristendommens centrale begivenhet skal forstås som hjelpemiddel og direktiv for oss og så under vår vandring her på jorden.

Så fortvilet som de to disipler har vært mens de på sin vei til Emaus mer og mer «fjernet sig fra Jerusalem»! Han som de hadde trodd på og bygget sitt liv på hadde skuffet dem avgjørende og ugjenkallelig. Tre dager var gått siden korsfestelsen og intet tegn fra himmelen hadde gitt nytt håp — de underlige rykter om hvad der var skjedd ved graven hadde bare forferdet dem. All sin skuffelse øser de nu ut for den fremmede som slutter sig til dem — og han forklarer dem da meningen med alt som er skjedd. Forklarer dem ut fra deres hellige skrifter meningen med lidelsens ellers uforståelige problem, meningen med det fullkomne offers verdi og den herlighet, den evige urokkelige glede, fred og kraft, som et slikt offer, bragt i kjærlighet bringer som belønning. De lytter til hans tale, hans fortolkning — og deres stakkars forpinte hjerter varmes ved hans ord. De ber ham gå inn med dem — og mens de sitter ved kveldsmåltidet gjen-tar han den samme handling som ved innstiftelsen av eukaristien: han gjør dem delaktig i sig selv, sin kraft, sin kjærlighet. Vel forsvinner han da for deres synlige blikk, men med ham i sine hjerter iler de nu tilbake til det Jerusalem som inntil nu kun har vært nederlagets stad — vender tilbake til nye Kristusoplevelser, til nytt og aldri mer avbrutt liv i og med Kristus.

Vandringen til Emaus kjenner vel alle kristne til fra sitt eget liv — også vi har en eller flere ganger

gått på veier som syntes oss mørke og håpløse, mer og mer fjernt fra vår tros og vår gledes Jerusalem. Værst har det vært for oss de stunder hvor vi har følt oss fristet til å lukke oss om våre egne van-skeligheter og har avvist alle som kom til oss på veien — i den tro at ingen kunde hjelpe oss, men vi selv måtte kjempe oss frem alene. Kan hende har vi tilmed vært mest avvissende mot dem som kom til oss med skriftens ord — kjente vi ikke selv godt nok til disse og visste at det bare var tomme talemåter uten saft og kraft til bruk for virkelighe-ten her på jorden — den bitre, tunge virkelighet med all dens lidelse som ikke kan avhjelpes med fromme henvisninger til et bedre liv etter dette?

Ut fra denne tankegang har vi avvist alt følge på vår tunge vei — som så mange mange mennesker, selv de som kaller sig kristne, gjør hver eneste dag hele jorden over

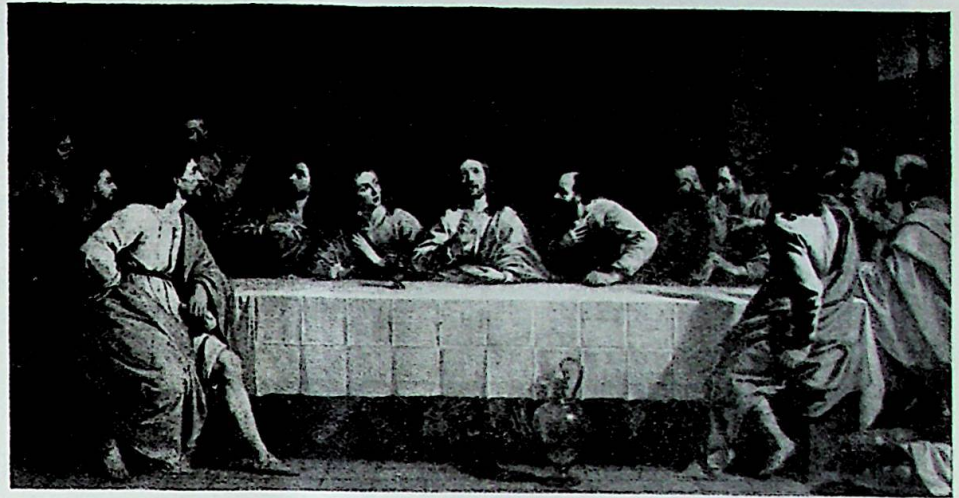
Men skal vi ikke lytte til evangeliets budskap fra Emaus? Som innprenter oss å vokte oss for å tro at vi uten hjelp kan forstå skriften, forstå bibe-len uten å fortolke den efter den mening vi finner i den, og som oftest, om enn helt ubevisst og der-for så meget desto farligere, er den mening, som passer best i vår linje, for våre interesser og vår innstilling?

Disiplene fra Emaus forstod ikke skriftene før Kristus kom dem til hjelp — før altså hans sinne-lag, hans fullstendige selvopofrelse og kjærlighet hadde gjennomtrengt deres sjel og var blitt deres egen livsinnstilling. En innstilling som vi så helt mangler når vi f. eks. benytter skriftens ord som våpen mot hverandre istedetfor som direktiver for oss selv. Men denne livsinnstilling kan bli vår når vi alltid vil erindre at kun «sannheten i kjærlighet», er Kristi sannhet, den objektive sannhet, den eneste som har verdi.

Og — som katolske kristne behøver jo aldri vi å «fjerne oss fra Jerusalem», å gå alene de tunge timers vandring. Vår hellige Kirke møter oss alltid med sin sanne fortolkning av skriftens ord — dens prester står alltid rede til å kaste tro-ens, håpets og kjærlighetens lys inn i våre mørke stunder, og ved dens alterbord er Kristus alltid til stede og gir oss av sin egen kraft og varme. I dette glade budskap toner påskedagens evangelier ut — må da også vi ved dem få kraft til å vende «med stor glede tilbake til Jerusalem»: til å opta vårt arbeid med fornyet kraft å bære våre skuffelser og lidelser med fornyet styrke — og «stadig være i templet, lovende og prisende Gud».

Malt av Ph. de Champaigne.

«Dette er mitt legeme —».

Den eukaristiske glede

efter Francois Mauriac.

Det er sant at den som går til Herrens bord ikke skal klynge sig for meget til sine følelser eller la sig avskrekke av en tilsynelatende ufølsomhet — men han skal allikevel med dyp takknemlighet ta imot Kristi glede når den skjenkes ham. Han må motta den som tegn på en kjærlighet som kjenner vår svakhet og har medlidenhet med vårt hjerte. I det hellige sakramentes officium berømmer antifonen i den første vesper det levende brøds salige følelse — derfor kan vi prise den uten skrupler eller tvil. Hvor er det uforglemmelig når man hører benediktinerne utføre denne antifon: «O quam suavis est — hvor er din ånd liflig o Herre, når du for å vise din kjærlighet til dine barn overvelder dem med godhet ved ditt elskelige brød, kommet ned fra himmelen!»

St. Thomas av Akvino ser i kommunionen et forbilled på den evige glede. Enhver kommunion er i virkeligheten en fornyelse av Kristi tilsagn til oss om denne glede. Vi som nyter av dette brød skal aldri dø. Som Kirkens hjord merkes vi hver gang dypere til vår egen frelse. Vi erholder derved lønnen for våre seire over det onde her i dette kampfylte liv og får vårt pant på vår evige triumf. Det som er vår næring her på jorden vil bli vår belønning i himlen, og i denne næring er det allerede en forsmak på denne belønning.

I en antifon fra det hellige sakraments officium: O sacrum convivium — den som presten, når han

utdeler kommunionen utenfor messen, fremsier idet han setter det hellige tilbake i Tabernaklet — sammenfatter St. Thomas av Akvino de forskjellige sider ved det eukaristiske mysterium: «O hellige gjestebud hvori vi mottar Kristus og fornyer erindringen om hans lidelse, hvor sjelden fylles med nåde og mottar pantet på vår fremtidige heder —»

Hvorledes det uendelige vesen kan nedlate sig til å forsvinne under brødets og vinens skikkelse og Guds renhet kan forene sig med det syndefulle kjød overgår vår forstand. Men den ånd som ydmyker sig overfor dette mysterium blir der alltid skjenket et lys og det er dette som bevirker at troen bestyrkes.

Den Gud om hvem salmisten sier at han har oppreist sitt Tabernakel i solen har også tatt bolig i kjød og blod. En utenkelig og dog fullbragt forening — skjedd ikke alene hos de helligste, men også hos de siste blandt syndere når de har fått tilgivelse.

Men hvorav kan det da komme at man ser ofte så liten virkning av den på sjelene? Se de som kommuniserer om morgenen! Vi ser dem komme til det hellige bord, bøye sig dypt med hodet skjult i hendene, helt grepet av det store mysterium. Etterpå tar de sin bønnebok for å fremsi sin takk

Fiat voluntas tua!

Frelserens klage.

(Innskrift i en kirke i Unkel ved Rhinen).

*Du kaller mig mester — og følger mig ikke!
 Du kaller mig lys — og ser mig ikke!
 Du kaller mig vei — og går mig ikke!
 Du kaller mig liv — og krever mig ikke!
 Du kaller mig vis — og hører mig ikke!
 Du kaller mig skjøn — og elsker mig ikke!
 Du kaller mig rik — og ber mig ikke!
 Du kaller mig evig — og søker mig ikke!
 Du kaller mig nådig — og tror mig ikke!
 Du kaller mig edel — og tjener mig ikke!
 Du kaller mig allmæktig — og ærer mig ikke!
 Du kaller mig rettferdig — og frykter mig ikke!
 Hvis jeg derfor dømmes dig — bebreid mig ikke!*

av hjertet — et siste bønn, et siste knefall for tabernaklet, et stort korsets tegn for sitt bryst og de går — tilsynelatende helt opfylt av det pant de har mottatt med leper og hjerte. Vil de ikke nu ute i det daglige liv virke som utvalgte karr, som myhrra og balsam?

Hvilken skuffelse om vi følger dem på deres ferd den samme dag! Intet spor er blitt igjen av den overnaturlige atmosfære som de har innåndet ved altrets fot. Intet forteller om deres religiøse innstilling — ingen hemninger for hvad de tillater sig å si eller lytte til — kan det virkelig være det samme menneske som om morgenen så ærbødig knelte for Kristi bord og forenet sin sjel med ham?

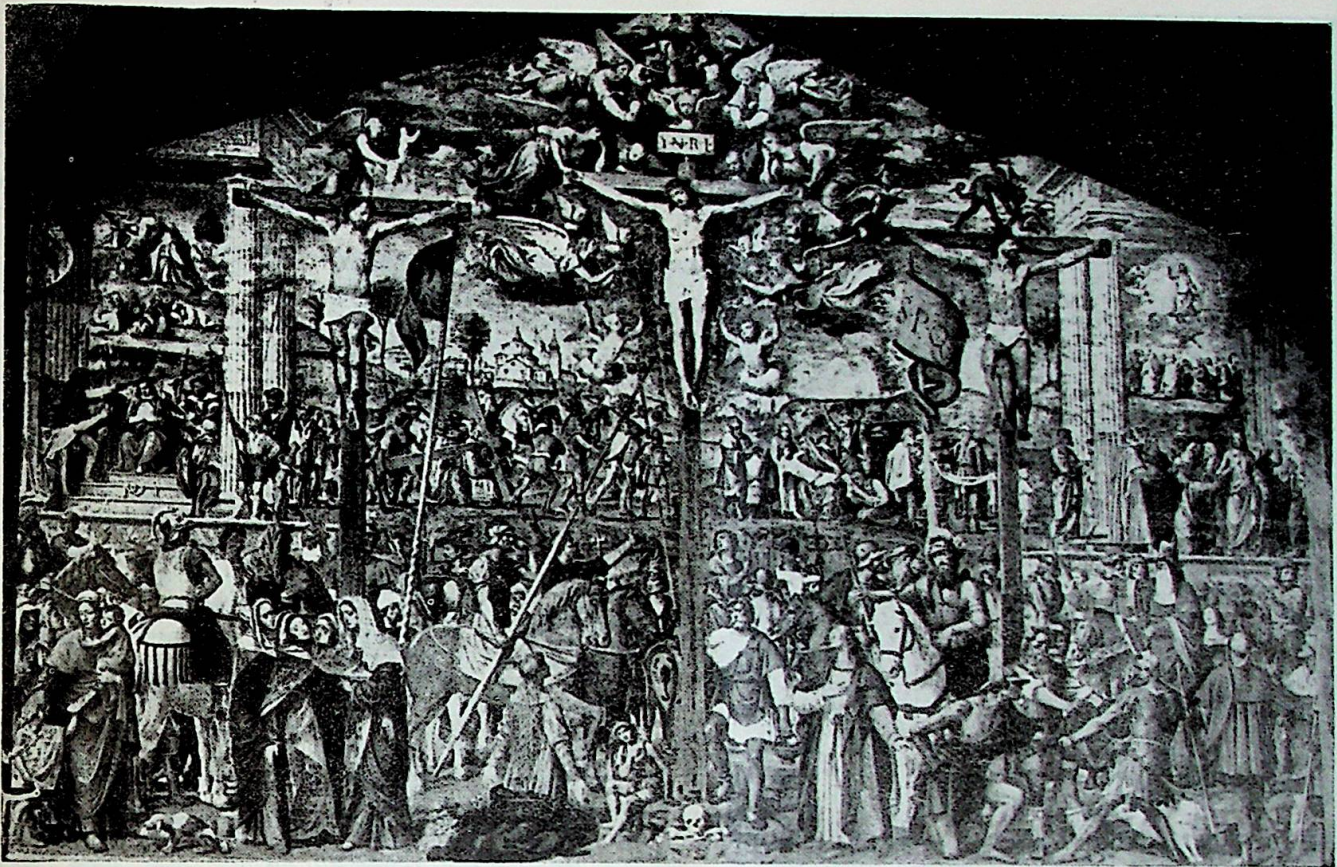
Og så har vi det menneske som tilsynelatende er så meget mindre beveget og andektig under den hellige handling! Som kommer sent, heftet av utallige plikter som ikke må forsømmes selv for det helligste sakraments skyld — som går like op til alteret, mottar Kristus i hostiens skikkelse, neppe får tid til et en-

kelt knefall på sin plass fordi plikten atter kaller — der er kan hende langt til kontor, skole, verksted, fabrikk eller hvor dagens gjerning faller. Men på veien dertil forrettes takksigelsen — og den fortsetter i alle timenes små og store beskjeftigelser, ord og tanker. Alt ofres som takk til Kristus som har styrket med sig selv og skjenket glede — evighetens glede til bruk for tiden her. Og denne Kristi gjest fra om morgenen har alltid et vennlig eller undskyldende ord, en hjelpsom eller oppmuntrende handling, en kjærlig og god tanke tilovers for andre.

Hvilken forskjell på disse to mennesker! Det første reiser en mur mellom sin fromhet om morgenen ved Herrens bord og sitt daglige liv, og dets takk er uten ofrets preg — det annet arbeider hele dagen på å fjerne alle murer i sig mellom eget sinn og morgenens hellige gjest i det og bringe egen takk som glede ut til andre.

Det er på fruktene at den eukaristiske glede kjennes —

Bernardini Luini: Korsfestelsen. (Chiesa degli Angeli, Lugano).

Langfredagstanker.

«Derfor har også Gud —.»

«Fordi Kristus fornedret sig til døden på korset — derfor har også Gud ophøiet ham — — —». I hele Kristi liv og i hans død gjør to store trekk sig gjeldende: det stadig opadvendte sinns innstilling mot de usynlige ting, mot Guds vilje og Guds direktiver — og den alltid åpne mottagelighet for det menneskelige livs vanskeligheter her på jorden, en aldri hvilende trang til å hjelpe alle som vil la sig hjelpe. Overalt og alltid forkynner Frelseren at livet i hans etterfølgelse skal være en harmonisering av disse to store oppgaver — men aldri stiller han det så klart og tydelig frem som ved sin holdning på sin lidelsesvei, hvor han i handling besegler sine ord og sin livsgjerning. Selv mens han henger på korset er hans hjerte fyllt med kjærlighet til alle — der slår han broen mellom menneskelig sorg, villfarelse, fortvilelse og den guddommelige, den åndelige glede, forbarmelse og trøst.

*

«Fader, forlat dem ti de vet ikke hvad de gjør!» — så verden noengang en godhet som denne? Han ber ikke alene om tilgivelse for sine fiender, men han gir en begrunnelse av sin bønn så Guds rettferdighet ikke krenkes.

«Se, din mor!» I smerte fødes verdens mors hjerte — i smerte skjenkes Guds mor hele menneskeheten som barn. Kun den som har kjent den dypeste lidelse, vil kunne forstå helt ut hvordan trøst i all sorg kan ydes — og i sin egen lidelse husket Kristus dette. «Idag skal du være med mig i paradiset!» — et liv i synd blir slettet ut for en eneste ydmyk bønns skyld: «Tenk på mig når du kommer i ditt rike!» Men Kristus kan svare røveren med en kongelig belønning, fordi det i hans bønn lå erkjennelsen av at den blodige, forpinte skikkelse på korset allikevel er en konge med et herlig rike.

*

Dog, på bakgrunn av denne erkjennelse tegner menneskemengdens, hele menneskehetens manglende erkjennelse sig dobbelt mørkt, og overmektig tørner dens villfarelser sammen i vår Frelseres sjel og hever sig som i en eneste brusende bølge, som skyller hen over alt guddommelig lys og skjuler det for ham så han får oppleve avgrunnen i det gudløse menneskes tilværelse. Og klagende lyder hans stemme: «Min Gud, min Gud, hvorfor har Du forlatt mig?» Men selv i dette, det tyngste øie-

Fra Angelico: Nedtagelsen av Korset (Florens).

blikk på korset, forneker han ikke Guds eksistens, selv om han ikke føler faderhjertets nærhet.

«Jeg tørster!» — Men jorden har kun bitterhet tilovers for den som har bragt det glade budskap til oss.

Allikevel blir det fullbragt — allikevel blir ofret fullført og vår Frelser overgir sig i Guds hånd. I en forbryters skikkelse, dømt av alle, forlater han vår jord Langfredag — går til «de dødes rike» for å gjøre sin gjerning der.

Men — la oss overveie: Hvilken virkning har nu dette Langfredagsbudskap hatt i mig? Er hele min tankegang og mitt levesett preget av dette Kristi sinnelag?

Eller bestyrker vi i vår ferd verdens dom over kristenheten: «Gjør ikke også hedningene dette?» Kryper våre tanker langs jorden — har de aldri noe eller sjelden noen høyere retning — har vår vilje ingen kristen energi — våre handlinger intet evig mål?

Er det til mig at Kristus klager i Langfredagens liturgi: «Populi meus, quid feci tibi?» = mitt folk hvad har jeg gjort dig? Jeg ophøiet dig med stor kraft og du hang mig op på korsets tre?»

Vår Frue av Golgata.

Så hvit, så hvit som den drivende sne
som gyver om fjell og fjære
du står under korsets blodige tre,
vår martyrdronning, i kval og ve
i dødsangstens timer svære.

Vilt tyler usalige ånders hær
da redslenes mørke faller.
Men aldri stod du din Sønn så nær,
og aldri var han dig mere kjær
enn nu da døds klokken kaller.

Vår mor, du velsignede, bær med glød
din forbønn frem for de mange
som glemmer at Jesus for syndere bød
sitt marirede legem til kval og nød
i trengslenes timer lange.

Ja, la den Korsfestedes billed stå
så levende for vårt øie
at intet i verden kan formå
å bringe oss fra den vei å gå
som fører oss til det høie.

Du Golgatas dronning og smertenes mor,
jeg løfter de våte blikke
til dig når sorgen er tung og stor
og veien går til Getsemanes jord
for smertenes kalk å drikke.

Og når det mot livets aften går
og kampen er tung å stride,
lær mig å finne t Jesu sår
den eneste hjelp som ei forgår,
og be for mig i min kvide.

R. Rjelstrup.

„Påskelammet vi vår lov frembærer -!“

Solemnitas solemnitatum = alle høitiders største og herligste fest kaller Kirken selv påsken. Vel har hver høitid i kirkeåret sine gleder — adventstiden har sin søndag Gaudete og fasten sin søndag Lætare. Hver julenatt når englenes evigunge gledesbudskap forkyndes jorden rundt, og hver nyttårs morgen når vi med takk til alle gode gavers giver tar imot et nytt avsnitt av vår jordiske pilgrimsferd, fylles vårt sinn med glede — men aldri kjennes vårt hjerte så stort, aldri lyder Kirkens sanger så jublende glade som påskesøndagens morgen, når fastetidens mørke stemning avløses av det første alleluja! og påskekløkken seiersstolt forkynder over land og by: Kristus er opstått fra de døde! Det er ikke nattens stille juleglede i stallens nød og kulde med den fjerne mørke skygge fra Golgatas kors hvilende over Betlehems krybbe. Nei, påskemorgen er alt lyst og fritt og våre hjerter fylt med ublandet glede og nytt livsmot, fordi døden og graven er overvunnet.

Alleluja! er påskedagens løsen, dens omkved som aldri forstummer. De fromme kvinner ved graven, den angrende Peter, de motfalne disipler på veien til Emaus, de trofaste apostler og selv den tvilende Tomas — alle får de del i påskemorgenenens underfulle glede. De mørke minner fra Langfredag forsvinner og menneskeheten lærer å forstå lidelsens verdi: «Måtte ikke Kristus lide dette, og så gå inn til sin herlighet?»

Hver påskemorgen siden er denne glede blitt fornyet og forøket i Kristi Kirke — og et tusenstemmig, et kor av talløse stemmer, frembærer stadig lovsangen til påskelammet — også denne påske.

Skjønt det ser mørkt ut for Kristi disipler og for kristendommens budskap i så mange land. Som der blev stillet vakt om graven, hvor makthaverne trodde Kristus skjult og gjemt for verden, er der så mange steder også nu satt slå for Kristi virke

og satt vakt for å bevare dødens ro om alle utslag av hans ånd. Men Kristi Kirke er sig vel bevisst sitt uløselige samhör med sin guddommelige stifter — og kan derfor feire påskegle den også nu. Ti gjennom århundrer og år-

tusener har Kirken gått den samme kongelige vei som Kristus — fra Golgata til påskemorgen — berøvet som han til tider alt den eide, men kledd som ham påny i opstandelsens sollys. Naglet til skammens kors som ham er den ofte blitt forhånet og bespottet — i tålmod og med lidelse har den dog frelst og hjulpet mennesker — og reist sig strålende igjen i kristenhetens tro og håp og kjærlighet.

Tross hån og hat og list og vold hever Sacre-Coeur-kirken sig over Paris — løfter St. Hedwig-basilikaen sig over Berlins taker, og troner St. Peters kuppel over den evige stad. Og der farer ingen oceandamper over havene uten at de fører misjonærer med sig.

*

Soldaten flyktet ved Kristi grav — som den brutale makts representanter alltid til sist må vike for kjærlighetens og sannhetens krefter.

Kirken vet det — og vi med den.

Måtte derfor kjærligheten bli vårt alleluja:

tilgivende som Kristus imot Peter —

belærende som Kristus i Emaus —

opreisende som Kristus imot Maria Magdalena —

opildnende som Kristus til apostlenes forsamling ti da vil natten, verdens mørke natt, bli «som den lyse dag og natten skal lyse for oss i vår glede. Ti denne natts hellighet bortjager brøde, avtvetter synder, gjengir de falne uskyldigheten og de sorgfulle gleden. Den bortjager hat, bereder endrektighet og —

bøier voldsheredømmet».

Påskenen i les Carmes.

Nu når en stor mengde mennesker her i landet forbereder sig på en kortere eller lengre «Påsketur» helst op på fjellet, kanskje for å tilbringe «den stille uke» i et eller annet urolig høifjellshotell med jazz og dans, går mine tanker tilbake til Påskenen som jeg opplevde den i presteseminaret i det gamle kameliterkloster i Paris*) Der svarte *den stille uke* til sitt navn, men også til det annet navn disse dager bærer: *den store uke*. Det var hvert år en uke rik på store og mektige inntrykk og preget av en *glede* som tør være større enn den de mange påskereisende opnår med store omkostninger og meget mas i overfylte jernbanekupeer og hoteller!

Egentlig begynner den stille uke på Palmesøndag med innvielsen av palmegrenene og den høytidelige prosesjon ut og inn av kirken, og den derpå følgende messe med oplesningen av Jesu lidelse ifølge Mattæus' evangelium, men det var først med mandagen at uken for oss fikk sitt særegne preg. Som forberedelse til den store ordinasjon som blev holdt hvert år Påskeaften, hadde vi i le Séminaire des Carmes en retrett med særlig henblikk på den store dag da noen skulde motta de første vielser, andre ved subdiakonvielsen ta det avgjørende og bindende skritt til livsvarig cølibat, og andre nå det store mål: å bli viet til prest.

Vi hadde en annen retrett ved hvert studieårs begynnelse om høsten, men denne retretten i den stille uke betød langt mer for oss, som den siste forberedelse før vi skulde motta en av disse betydningsfulle vielser. Det var som en forjettelse i luften — i stillheten som i de dager behersket huset, og i de manende foredrag vi fikk høre om prestens hellige kall og store ansvar.

Med onsdagen i den stille uke kom et nytt og særpreget ledd i liturgien, de såkalte *tenebrae*. Det er en del av Kirkens korbønn eller officium, som prestene ber hver dag for sig, men som forrettes i fellesskap i klosterkirker. Og i klostrene blir denne del av officiet som heter *matutin* bedt kl. 2 om natten eller kl. 4 om morgenen. Men for også å gi lægfolk høve til på disse store kristne minnedager å ta del i denne Kirkens offisielle natt-bønn, eller fro-bønn, så er den for Skjærtorsdag, Langfredag og Påskeaftens vedkommende henlagt til den foregående dags eftermiddag, slik at den avsluttes når mørket — eller *tenebrae* = skyggene — faller på. Under denne vakre og gripende gudstjeneste kan man i denne forbindelse legge merke til en eiendommelig anakronisme. Det oppstilles foran alteret en lysbærer eller ramme med 15 lys som sluk-

kes etterhvert som gudstjenesten skrider frem, nemlig etter at hver enkelt av matutins og laudes*) bibelske salmer er sunget til ende. Det er en levning fra den tid da bønningen blev forrettet ved daggry og man kunde slukke kjertene eftersom dagslyset trengte inn. — Foruten av ni salmer fordelt i tre forskjellige avsnitt er matutin sammensatt av lektier hentet for det meste fra Bibelen, men også for en del fra Kirkefedrenes skrifter. Disse salmer blev så sunget i vårt klosterkapell av studentene fordelt i 2 forskjellige kor. Salmene er valgt såvidt mulig blandt dem som har profetier om Kristi lidelse, og officiets alværlige, sørgmodige karakter understrekes av teksten i antifonen som synges før og gjentas etter hver salme. De nevnte ledestykker fra Bibelen er for disse tre dagers vedkommende tatt fra Begredelsen bok eller som det heter i teksten: Lamentatio Jeremiae prophetae. Disse blir sunget solo av en geistlig i en eiendommelig, klagende tone. Særlig betagende lyder ordene: «O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. — O, alle I som vandrer forbi på veien, stans og se om det er en smerte lik min smerte», som synges under den første dags *tenebrae*. Overhodet har officiet denne dag et ennu dysterere preg enn de to følgende dager, ikke minst fordi antifoner og responsorier etter lektiene dveler så meget ved Judas, forrederen. Ved slutten av Laudesbønningen, mens Zacharias lovsang: Benedictus blev sunget, slukkedes så de 6 alterlys ett etter ett for hvertannet vers og tilslutt var det bare igjen brennende det 15. lys på den før nevnte ramme. Så blev dette skjult bak alteret, mens de siste bønner blev bedt — det skulde betegne at Kristus blev lagt i graven. Og så helt til sist fulgte en så eiendommelig ceremoni at de fleste drog på smilebåndet. Da skulde nemlig de tilstedeværende for å markere jordskjelvet ved Herrens opstandelse gjøre noe støy i koret! Og å se våre ærverdige professorer med den nuværende kardinal Verdier i spissen følge ritualets ord og slå sin bønnebok mot bedeskammelen for å lage rabalder, det var et komisk intermesso i disse alværsfylte dagers gudstjenester.

Skjærtorsdagsmessen forløp slik som de fleste av «St. Olav»s lesere selv har sett det: den forunderlige overgang fra stor glede ved tanken på Herrens innstiftelse av Altræts hellige Sakrament til vemodstønen med de tause klokker og messebjelder ved erindringen om forræderens holdning ved den første nadverd hvormed Jesu lidelse tok sin begynnelse. Ved kommunionen var det i vårt (of-

*) Karmelitter-munkene forlot klostret under den franske revolusjon og siden midten av det 19. årh. har det huset presteseminar med teologisk fakultet.

*) Laudes er korbønningen som følger like etter matutin, og gjerne bes i tilslutning til den.

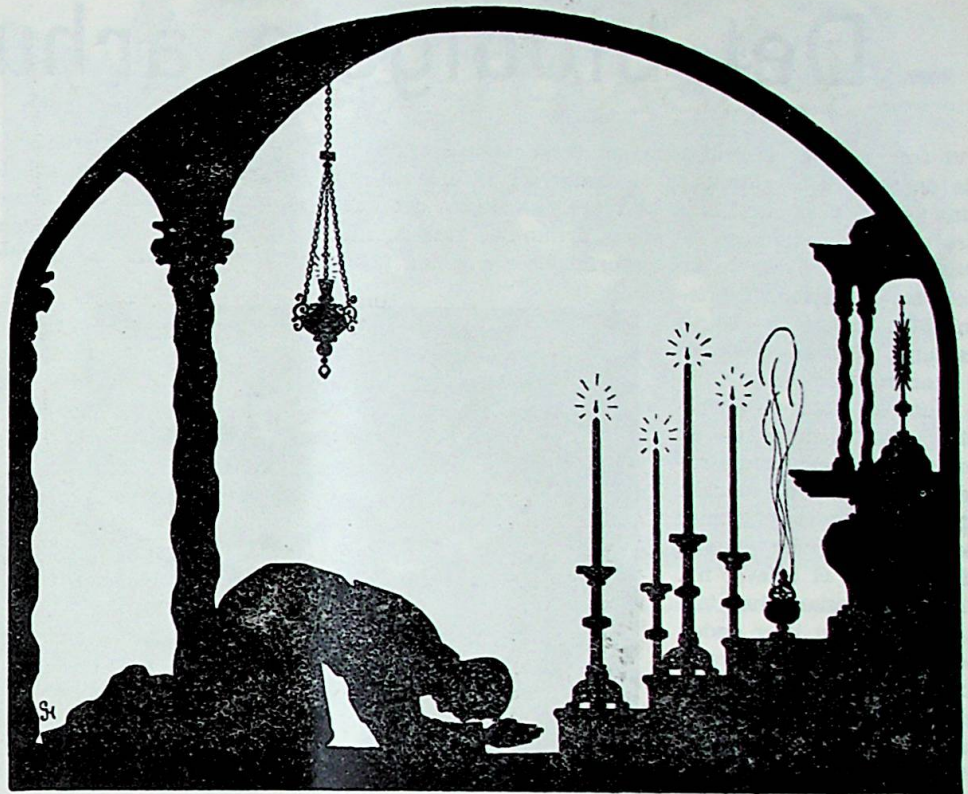
fentlige) kapell som i alle andre kirker i Paris et imponerende antall nadverdgjester. Et påfallende moment ved kommunionen denne dag var de mange prester som mottok den under brødets skikkelse alene, fordi det Skjærtorsdag i hver kirke kun skal forrettes en messe.

Ved middagen var det et tydelig festpreg — Skjærtorsdag er på en særlig måte prestenes dag p. gr. a. prestedønmets innstiftelse i forbindelse med de store fullmakter Frelseren overdrog apostlene, men festgleden var dog dempet av de dystre minner som knytter sig til dagen og eftermiddagens gudstjeneste hadde utelukkende karakteren av en sørgegudstjeneste, helt overskygget av minnet om Getsemane og Golgata.

Hermed være ikke sagt at våre rekreasjoner bar spor av denne dystre stemning. Under disse gikk samtalen muntert og livlig som på årets øvrige dager. Det var jo også rimelig at man trengte noen slags avspenning etter de lange gudstjenester. Basketballspillet ivrigste dyrkere hengav sig som alltid i fritiden med iver til denne anstrengende mosjon, Skjærtorsdag såvel som Langfredag.

Langfredagsgudstjenesten med presanktifikatsmesse gikk sin vanlige og kjente gang som i alle verdens katolske kirker, men med de sangkrefter man rådet over, fikk selvsagt alt en mønstergyldig utførelse. Det samme gjaldt altertjenesten som blev vi et minutt og omhyggelig forberedelse forat intet skulde klikke. Kapellet var overfylt av troende som med spent oppmerksomhet og stor andakt tok del i de lange gudstjenester som avsluttedes om aftenen med en lengere preken over Jesu lidelse.

Så oprandt Påskeaften — vår store dag, da som før sagt en del av oss skulde motta de forskjellige velselser fra tonsuren til selve prestevigselen. Det vilde føre for langt å referere den lange gudstjeneste som begynte kl. 7 om morgenen og sluttet henimot kl. 12. Å kalle den uforglemmelig føles som å bruke en forslitt fase, som ikke på noen måte dekker den store realitet som da blev oss tildelt — blev vår «arvelodd, en herlig arvelodd» som det heter i en av tekstene. Sikkert er det at da koret henimot slutten av prestevigslen istemte «Iam dicam vos amicos» — «nu kaller jeg eder venner», da stod det lysende klart for oss at disse Herrens ord til apostlene de gjaldt nu for oss i hele deres fylde,

på tross av vår uverdighet. Inntrykk og følelser var i denne stund så overveldende, at mange ikke kunde holde tårene tilbake. Vi var blitt subdiakoner d. v. s. for alltid bundet til Kristi tjeneste eller endog prester d. v. s. utstyrt med alle fullmakter for å arbeide i Herrens vingård. Vår ungdomsdrøm var blitt virkelighet. De som taler med stor skepsis eller direkte uvilje om prestenes cølibat skulde én gang være tilstede ved en katolsk prestevigsel og få være vidne til den glede som da fyller alle hjerter, og de vilde få erfare livets og kjennsgjeringenes triumf over alle snevre innvendinger og smålige bekymringer. Mens Te Deum bruste mektig op mot kirkehvelvet drog ordinandene ut i prosesjon og begav sig til festsalen hvor man nu kunde se mange gripende scener. Foran de nyviede prester kom kjente og ukjente, studiekamerater, søskende, foreldre kanskje, professorer og gamle prester og knelte ned for å få deres velsignelse. Og med hvilken bevegelse blev ikke disse første velsignelser meddelt i den Treenige Guds navn!

Resten av dagen var hvad vi ønsket at hele livet måtte bli: en stille takkens og gledens tid — ti det stod klart for alle — at aldri kunde vi fulltakte Gud for hans uendelige godhet — at han hadde gjort oss til sine venner og overøst oss med velsignelser og nådegaver for at vi kunde gå ut og bære megen frukt.

H. J. I.

Det blodigste århundre.

Vi tror vi lever i civilisasjonens tidsalder på grunn av alle de teknikkens vidundere vi daglig ser utfolde sig om kring oss — men er vi også klar over at skjønt det ennå bare er gått en tredjedel av dette århundre, kan det dog opvise større og blodigere kristenforfølgelser enn kan hende noen annen periode i kristenhetens historie — se til Russland, Spania, Meksiko og mange andre land! Selv de inntil nu blodigste forfølgelser man kjenner — de diokletanske i det gamle romerske rike og den japanske i det 17de århundre kommer ikke på langt nær op ved siden av dem vi oplever nu.

I Sovjettrussland har tallet på dem som lider døden eller vansmekter i livsvarig pinefullt fengsel for sin tros skyld forlenget overskredet millionen og hvad det er skjedd i Spania er i så frisk erindring at det ikke behøves å nevnes ytterligere. Men også mange andre steder har de kristne gått en blodig korsvei. Tenk på kristenheten i Armenien overfor hvem tyrkerne i 1915 erklærte «hellig krig», hvilket førte til at så godt som hele folket blev tilintetgjort. Over 600 000 mennesker led døden, til dels på helt umenneskelig måte, og over 40 000 barn blev med makt revet bort fra sine foreldre og gitt til muhamedanske opdragere.

Og etter verdenskrigen blev de kristne i Assyrien rammet av en lignende skjebne — også fra muhamedansk hold, likesom mange millioner kristne grekere på samme tidspunkt blev forjaget fra Lilleasia og måtte overlate alt de eide til muhamedanerne. I alle de foregående århundrer hadde de kristne formådd å holde sin stilling i disse kristendommens første land utenfor Palestina — det har vært vårt århundre forbeholdt å se dens blodige utslettelse i disse egne.

I Meksiko er det ennå ikke slutt med de forferdelige forfølgelser som for alvor begynte i 1923 etter en del forpostfektninger. Dette år berøvet lovgivningen med ett eneste slag Kirken alt den eide av materiell basis for sitt

virke. I 1926 skjerpedes dette forhold enn mer — og da det fremdeles blev avholdt gudstjenester tok de blodige forfølgelser fatt og i årene fremover er det drept 300 prester og over hundre ledende medlemmer av katolske foreninger — ialt har de meksikanske martyrs antall oversteg 5300 inntil nu, og det er ikke slutt enda.

Dog — forfølgelsene kan være like intense selv om de ikke er blodige — i Tyskland ser vi hvorledes kristendommen bekjempes ved forbud mot ordets forkyndelse og innskrenkninger i alle katolske virksomheter. Det samme er tilfelle i de syd-amerikanske stater — i Uruguay avskaffet man i 1929 all religiøs innflytelse på opdragelsen samt — etter russisk mønster — også søndagen. En av ukens andre dager blev dekretert å være fridag for arbeidere såvelsom funksjonærer og embedsfolk og man satte en strek over feiringen av de kristne høitider.

Og endelig forfølges kristendommen, ikke minst i de europeiske koloniriker, av den bolsjevistiske verdenspropaganda som til sin rådighet har et fullendt teknisk reklameapparat. Den antireligiøse litteratur fra Moskva oversettes til alle sprog og spres mellom de innfødte verden over — kommunistiske og anti-religiøse films vises over-

alt. Til det trykte ord og de levende bilder slutter sig organiserte foredragsserier — de gudløses universitet i Moskva utdanner og utsender talere av alle racer og sprog — negre og indiere, arabere og kinesere får sin opplæring der og vender tilbake til sitt land og sitt folk som fanatiske representanter for de rødes hat til samfund og kristendom.

Og takket være den almindelige nødtilstand som råder overalt på det økonomiske livs områder, finner disse talsmenn en gunstig jordbunn for sitt arbeid. Kolonibefolkningens dårlige stilling overfor moderlandet har skapt

(Forts. s. 122).

En gruppe fra Propaganda-kollegiet. Man vil gjenfinne de to norske prestekandidater H. Tøxt og I. Hansteen-Knudsen.

Mystikk og moderne psykologi.

Det nu 23 år gamle «Etudes Carmélitaines» er det første katolske tidsskrift som har beskjeftiget sig med religiøs psykologi. Da det for noen år siden slog inn på denne retning under ledelse av prior Bruno de Jesus-Maria, O. Carm. søkte denne etter medarbeidere blandt den internasjonale videnskapelige verden og fant særlig støtte hos rektor pater Gemelli, O.F.M., i Milano, som tilrådet regelmessig avholdelse av kongresser på denne basis. Prof. Mager, O.S.B., i Salzburg sluttet sig likeledes til denne tanke og dermed trätte de årlige «internasjonale kongresser for religiøs psykologi» ut i livet som en kjensgjerning.

Den ledende tanke ved disse stevner er anerkjennelsen av Johannes av korset og Theresa av Avila som de uovertrufne veiledere i det mystiske sjeleliv. Begge disse helgener praktiserte til fullkommenhet religionspsykologi, og deres måte ut fra erfaring å klarlegge mystikkens psykologi, svarer helt til de fordringer som oppstilles av den moderne psykologiske videnskap. I sine skrifter legger de en utpreget kritisk innstilling for dagen og skjelner med stor skarpsindighet mellom det guddommelige og menneskelige i sjelelivet, idet de fører oss ned i dets dybder og forfølger det menneskelige ut i dets fineste forgreninger. Til og med røper de et forbløffende kjennskap til det patologiske og dets innvirkning på de psykologiske foreteelser.

Den moderne videnskapelige psykologi har avfødt en rekke viktige erkjennelser som det synes temmelig nærliggende å gjøre bruk av når man ønsker å utforske mystiske — eller pseudo-mystiske — fenomener. Man skulde tro at denne metode kunde kaste lys over mange mørke eller tilsynela-

tende uforklarlige punkter — men mot dette kan det straks reises en innvending som allerede Thomas av Akvino har fremsatt i sin Summa: videnskapen er utforskning av årsakene, men når der nu kun finnes en årsak, Guds vilje, er det intet å utforske, og all videnskap er derfor overflødig. Den hellige lærer definerer dernæst den «causa secunda» = annen årsak, fra hvem de fleste virkninger stammer og som er tilgjengelig for videnskapelig studium. Og da denne causa secunda også er villet av Gud, fører den også til svende og sist tilbake til den guddommelige kausalitet.

Så enkel og fornuftbegrunnet denne definisjon er, så avgjørende er den også når det dreier sig om mystiske foreteelser, idet den løser konflikten mellom positivismen og miragelismen. Den første avviser blankt enhver guddommelig inngripen fra det øieblikk av at der er funnet en videnskapelig forklaring på et fenomen — den siste betrakter enhver videnskapelig undersøkelse som overflødig, idet Gud — eller Satan — ansees for den direkte årsak til alle sjelelige rørelser. Begge villfarelser har sin grunn i den opfatning at der skal være et utpreget motsetningsforhold mellom teologi og videnskap — en absolutt ikke eksisterende konflikt — og i at de begge forveksler «nåde» og «under»: den første er overnaturlig av vesen, det annet i sitt utslag. I virkeligheten er dette absolutt ikke noe problem: nåden hviler jo på de naturlige forutsetninger for individet, som den psykologiske forskning kan klarlegge for oss hvorved den tillike blir en hjelp for teologen. Derved undgår man faren ved en skjebnesvanger ensidighet — ti kun å se noe overnaturlig i mystiske foreteelser og tape det naturlige av

syne er likeså uriktig som det omvendte vilde være. Begge ytterligheter fører til forfalskning av realiteten og dermed ut i villfarelser. Mellom det naturlige og overnaturlige må dras en skarp grense og begge må anvises den dem tilkommende plass. Som årsak til naturen kan Gud aldri komme i motsetning til sig selv som nådens årsak — og religionspsykologien har særlig gode betingelser for å hjelpe den naturlige side av mystikken, som ofte til sin egen skade er blitt forsmømt, til sin rett.

At denne retningslinje er etter Kirkens ønske ses best av den takkeskrivelse som kardinalstatssekretær Pacelli i pave Pius XI's navn har sendt til pater Bruno de Jesus-Marie 3. januar 1937 og hvori det bl a. heter: «— det var en overordentlig lykkelig tanke å utvide eders tidsskrifts virkekrets således som De har gjort det, til også å omfatte alle områder av religionspsykologien .... De vet selv hvor stor pris den Hl. Fader setter på alle virkelig videnskapelige arbeider, særlig når de så direkte tjener til sjelenes vel ....

Det er ham derfor en glede å velsigne eders arbeide, og han ønsker at denne velsignelse må tjene Dem som oppmuntring til ivrig fortsettelse av Deres virke».

Støttet og båret slik kunde kongressene for religionspsykologi utfolde en fruktbar virksomhet. Den første kongress — i 1935 — utstakk områdene for sitt arbeidsfelt, samt beskjeftiget sig med foreteelsene i Beauraing i Belgien. Den annen — i 1936 — var viet studiet av stigmatisasjon, og den tredje — i 1937 — studiet av de sjelelige tilstander som Johan av korset betegner som «åndelig tørrhet» og «sjelens mørke natt». Alle kongressene var omhyggelig forberedt og studiet gikk fra det empiriske til det transendentale. Historikere tilkaltes for litteraturkritiske problemer — likeledes holdt filosofer, psykologer, teologer, læger og psykiatriske foredrag på dem. Således søkte man å sikre den videnskapelige basis — hvilket særlig kom til nytte under drøftelsene av begivenhetene i Beauraing, som syntes meget forvirrende til den eksakte forskning grep inn, og det viste sig at de tre barns påståtte Marie-åpenbaringer ganske enkelt hadde sin årsak i en angstrefleks som fikk dem til å mene at en Mariastatue i en mørk have beveget sig. Først etterpå transformerte de det over i at det var Maria selv som beveget sig og «åpenbarte sig» — og etterpå blev barna bevisst eller ubevisst hengende i sine egne utsagn. Følgende enkelhet er betegnende: En forøvrig umistenksom prest spurte en

St. Franciskus. (Pater Gr. Hexgis)

dag det ene av barna, den 14 årige Fernande: «Elsker du Maria, og er du rede til å ofre dig for henne?», hvortil barnet selvfølgelig ivrig svarte ja. Hvor forbauset blev presten ikke — og tillike kurert for sin tro på barna! — da han noen dager efter leste i en avis at Maria igjen hadde vist sig for dem og spurt: «Elsker dere mig og er dere rede til å ofre dere for mig?» Senere viste det sig at et av barna alltid før om natten hadde vært redd for en selvløsende Mariastatue, som stod i soveværelset, og at barna sammen pleide å leke Jeanne d'Arc og hennes visjoner. Den psykiske mekanisme lå altså klar i dagen — men beklagelig var den visjonsepidemi, som disse foreteelser utløste i Belgien og som blev utnyttet merkantilt.

Den aller høieste grad av aktualitet var knyttet til studiet av stigmatisasjon-fenomenene. Om Terese Neumann var man enig i at det er umulig å felle noen dom for hennes angivelige mangel på næring har vært underkastet en klinisk undersøkelse som jo imidlertid hennes far motsetter sig. Et lignende tilfelle har man i Louise La-

teau om hvem den kjente neurolog i Louvain dr. van Genuchten uttaler at hvis hennes stigmas ikke har overnaturlig årsak oppstår de ved en psykisk mekanisme som ennå unddrar sig psykologisk forklaring. At — som det påståes — den hellige hostie forsvinner helt når hun kommuniserer har i virkeligheten ingen sett. Og at man skal være forsiktig med selv «pålitelige øienvitner» beretter pater Bruno av egen erfaring: Der kom en ung pike til ham som påstod at hun hver fredag blødde av merker fra torne kronen. Man satte en meget pålitelig kvinne til å observere fenomenet og denne bevidnet at hun fredag efter fredag hadde sett at der kom blod fra pikens panne. Imidlertid overbeviste det ikke helt pater Bruno som lot læger anstille undersøkelser — med det resultat at den unge pike måtte bekjenne at det hele var løgn og bedrag. Men det første vidne erklærte bestemt at hun aldri mer vilde tro sine egne øiner eller menneskelige vidnesbyrd!

I virkeligheten er det et overmåte viktig problem om hysteri eller nevropatiske tilstander kan frembringe stigmas. Charcot mener at det er mulig, mens van Genuchten hevder at dette kun kan sies med modifikasjoner. Kjertelavsondring og organer med såkalt glatt muskulatur kan ikke påvirkes vilkårlig, men mulig autosuggestivt det vasomotoriske nervesystem. I tilfelle stigmatisasjon frembringes, mener han, ad autosuggestiv vei først smerten, som da hos meget ømfindtlige individer utløser vasomotor-

riske forstyrrelser. Fysiologen Tinel går ennu et skritt videre, og hevder at smerte nettop er et uttrykk for det fysiske avhengighet av det psykiske som har tilfølge at huden utskiller histamin på bestemte steder — histamin er et sterkt karrutvidende stoff, som under visse forutsetninger utfelles i legemet. Følgen av dette er først blodutredninger under huden — suffusioner — senere i huden — ekkymoser — og endelig ødeleggelse av selve vevet — nekroser. Dette mener Tinel er den eneste mulighet for å avgi en helt naturlig forklaring — men den må mottas med all mulig forbehold.

*

Pater Gemelli hevder at Frans av Assisi er det eneste overnaturlige stigmatiserte menneske, som har vandret på jorden — og prof. Mager understøttet dette gjennom et citat av den hl. Frans av Sales. Denne psykologisk erfarne kirkelærer beskriver inngående de sjelelige betingelser hos St. Frans av Assisi og hans selvforfølgende dype meditasjon over den korsfestede Frelser. Som «forma corporis» overførte hans sjel sine inntrykk til legemet. Så uttaler Frans av Sales: da sjelen dog ikke var sterk nok til å prege sårmerkene på legemet kom en seraf som fullendte verket. Men professor Mager tilføiet også at den Hl. Frans av Sales mulig idag om han hadde levd, vilde ha ment at serafen ikke hadde vært nødvendig — stigmatisasjon er nu å opfatte som det legemlige tilbakeslag av en dyp sjelelig opplevelse.

En naturlig stigmatisasjon må i våre dager betraktes som mulig, hvad tilfellet «Elisabeth» — undersøkt nøie av den tyske dr. Lechler — synes å bekrefte. Stort sett har teologien heller aldri vært tilbøielig til å anse stigmatisasjon som et under og Imberts bok, som for 40 år siden gjaldt for å være et kildekrift med sin omtale av noen hundreder tilfelle av stigmatisasjon, tas nu på grunn av sin ganske uvidenskapelige og uhistoriske metode neppe mer alvorlig av noen.

*

Som allerede nevnt behandlet endelig kongressen i 1937 de sjelelige tilstander som Johannes av korset betegner og beskriver som «sjelens mørke

natt». Det er den pinefulle tilstand som betegner sjelens overgang til livet på et høiere plan. Den innebærer en forstyrrelse i ekstraversjonen — innstillingen til ytterverdenen — og holdningen i forholdet til Gud, er en smertelig lutringsprosess av sinnet og bevirker en introversjon — et liv rettet innad, som forbereder overgangen til et liv, forenet med Gud. Et av de mange problemer i forbindelse med dette var spørsmålet om dette også kunde være en helt naturlig foreteelse. En rekke av dik-

tere og skribenter hadde ordet og beskrev overordentlig anskuelig sine egne perioder av åndelig tørrhet, i hvilke det var dem umulig å skape noe kunstnerisk inntil deres evne plutselig igjen brøt lutret og renere frem og fylte dem med en dyp lykkefølelse. Særlig betegnelsen var den fremstilling som Maxence van der Meersch, innehaveren av Goncourt-prisen, gav. Han beskrev den dikteriske skaperevne under billedet av en magnet som ordnet alle de små jernpartikler i retning av sitt kraftfelt. Plutselig kunde magneten miste sin kraft og alt kom i den villeste uorden fordi kraftkilden var ødelagt, og da var det ikke annet å gjøre enn å vente til livsrytmen atter var svunget fra tretthet til ny inspirasjon.

Den hellige Teresa såvelsom den hellige Johannes av korset be-

skriver begge patologiske fenomener og det lå derfor nær å utbe sig uttalelser om disse spørsmål fra biologer, læger, psykologer og psykiatere, som alle — L'hermitte, Porak, Renart, Allers, Grimbirt og Iegnell-Lavastine avga inngående erklæringer. I det store og hele gikk disse ut på at også den fysiske tilstand, sunnhetsforstyrrelser, depresjoner o. l. kan fremkalle den slags foretelser såvelsom at der finnes grensetilfelle, som godt kan ses under det naturliges synsvinkel, men dog ikke utelukker en inngripen av det overnaturlige, da Guds nåde jo bruker de naturlige betingelser og de naturlige veier. Det overnaturlige behersker jo det naturlige, men dreper det ikke — et bevis på dette er jo den sterke intellektuelle virksomhet, som man f. eks. ser hos den til Theresa og som bunner i sjelens fulkomne tilfredsstillelse.

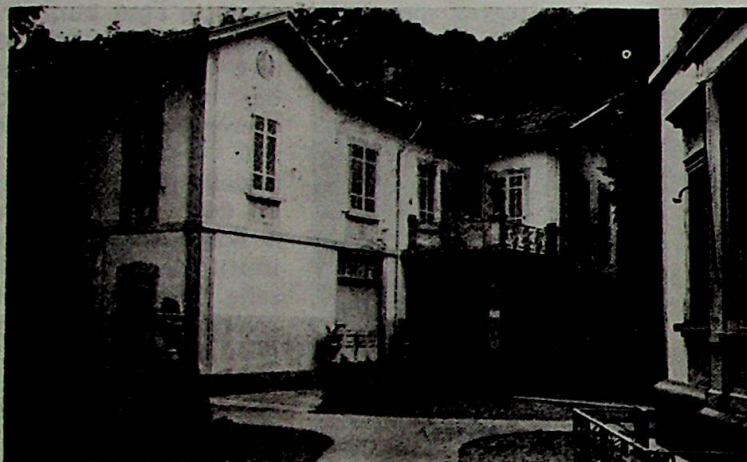

Jesus Kristus. (L. Samberger).

Staten Minnesotas skolehjem for unge piker i Sauk Centre.

Av Sigrid Øde.

Et av hjemmene i Sauk Centre.

Sauk Centre Home-School for Girls ligger i nærheten av den lille by Sauk Centre, 2—3 timers jernbanereise fra St. Paul. Skolehjemmet er en landleiendom på 162 acres. Omtrent halvparten er optatt av hjemmets mange bygninger, resten er dyrket jord. Bebyggelsen er i form av en forlenget hestesko. Ved den åpne ende begynner farmen.

Hjemmet er bygget etter cottage-gruppesystem. Husene har en ganske stor innbyrdes avstand fra hverandre. Administrasjonsbygningen, den kvinnelige direktørs bolig, kapellet og hospitalet danner rekkenes centrum. Alle bygninger er i villastil i 2 etasjer og er beregnet på 20—25 piker. I hvert hjem leveres det et selvstendig familieliv, helt uavhengig av de andre hjem. I 1. etasje har husbestyrerinnen, hennes assistent og pikene sine soveværelser. Hver pike har sitt eget rum.

Selvfølger representerer dette særhjemssystem en større bekostning både i anlegg og drift, men amerikanerne er

Forøvrig behandlet man også mystiske fenomener knyttet til andre religioner enn katolisismen — til antikken, ortodoksien, protestantismen, islam og yogaen, hvilket gav meget store utsyn. Og til slutt sammenlignet man Johannes av korsets selvbiografi med flere moderne forfattere, hvilket teologien kan dra megen nytte av når det gjelder å avgi en sikker bedømmelse. Og den har jo det siste ord.

Til når de store mystikers Gud er den sanne og treenige, som vi tror på, så ærer vi ham desto mer jo mer vi beflitter oss på å erkjenne de veier ad hvilke han gjennom naturen utgyder sin nåde. Det naturlige og det overnaturlige er vel forskjellig fra hverandre, men gjennom denne Guds nåde smelter de sammen.

for lenge siden kommet til det resultat at dette system har uvurderlige fordeler fremfor det gamle instituttssystem, idet man mener at den største feil ved institusjonsopdragelsen har vært å bringe sammen i store mengder disse barn, så forskjelligeartede i mental beskaffenhet og moralsk utvikling og erfaring. Instituttlivet representerer jo så intim kontakt gjennom døgnets 24 timer at denne sammenhopen av høist uensartede barn ikke alene er skjebnesvanger, men kriminell.

En adskillelse i små grupper muliggjør en klassifisering. Denne foretas etter mentalundersøkelser, barnas moral og strafferegister, egne observasjoner m. v. og de små familiegupper gir der nest adgang til en sikker og farefri opdragelse av instituttbarn. Endelig får man derved anledning til det individuelle studium og behandling

som er så absolutt nødvendig til karakterdannelse, samtidig med at der kan tilstedes en naturlig livsutfoldelse, som også er et krav til opdragelsen.

Sauk Centre skolehjem mottar mellom 2—300 piker, fordelt på de forskjellige hjem. Her er samlet under en administrasjon alt hvad staten har av skolehjem eller reformskoler. Hvert hjem bestyres av en husmor med assistent og en lærerinne. Hjemmene har navn etter fremragende kvinner både fra Amerika og fra andre land. Man hadde således villa Harriet Beecher Stowe, Louise Allcot, Victoria Colonna, Jenny Lind m. fl. Husene er spredt utover et temmelig stort areal med parkanlegg og have til hvert hjem. En liten vakker villaby. Utenfor kommer gårdsbrukets forskjellige bygninger.

Alle piker blir først optatt i hospitalet som altså på en måte tjener som et slags observasjonshjem. Er pikene syke, får de her sin forpleining før de blir overført til det hjem hvor de må antas å passe. Grupperingen i hjemmene er foretatt etter moralsk standpunkt og pikene er inndelt i 3 forskjellige grupper.

Hospitalet bestyres av en sykepleierske med en assistent og det betjenes av læge og tannlæge fra nærmeste by. Piker fra de bedre avdelinger med lyst og anlegg kan her få lære sykepleie.

I sine hjem får elevene undervisning av husmor og assistent i alle huslige gjøremål og i skolefag av lærerinnen. Der var en særdeles levende skoleundervisning, nærmest etter fortsettelsesskolens plan. Sang- og tildels musikkunderholdning blir gitt av en felles lærerinne som går på omgang i hjemmene. 2 ganger i uken har pikene øvelse i korsang og i høitlesning av bønnen i kapellet.

De bærende ideer i opdragelsen i Sauk Centre er «The honor system» — nærmest betegnet med tillidssystemet — og «The moneysystem» — pengesystemet. Det første består i tillidsposter idet enhver pike har adgang til å arbeide sig frem til headgirl. De mest ærefulle stillinger

er som husholderske, kokke, vaskerichef, samt stillingen som tilsynshavende ved soverommene, m. v.

De øvrige piker hadde å vise disse sine chefer samme lydighet som de virkelige overordnede. Det var merkelig å se hvordan de disiplinerte sig selv på denne måten. I kjøkkenet for eks. bestod personalet av 5 piker: Husholderske, kokke, og 3 opvartersker. Husholdersken blir betrodd alle nøkler, hun har ansvar for dagens mat, for renhold av kjøkken, spiskammer, kjelder og spisestue. Hun fordeler arbeidet mellom sine medarbeidere. Bestyrerinnen underviser pikene de første dager, men siden må de arbeide på eget ansvar. Det er selvfølgelig bare de eldre piker som har vært en tid i hjemmet, og har fått undervisning i de forskjellige arbeider, som kan betroes toppstillingene. At det hersker ro og orden på soveværelsene under av- og påklædningen har den tilsynshavende her — the hallgirl — ansvar for. Hun har sin seng i korridoren så lenge hennes hverv varer. Og det var skjelden hun behøvede å be om assistanse. Arbeidsplanen skiftet hver annen måned.

Ennu større betydning i oppdragelsen har muligens pengesystemet. Det er jo så nær knyttet til det daglige liv, at det i første rekke må sees som en viktig faktor for dem som skal lære kunsten å leve livet rett. Det er ordnet slik at alle piker har lønn for sitt arbeide efter bestemte lønnsatser. Alle stillinger med titlen: head, blev best betalt. Men det var også forskjellige grader ellers, eftersom stillingen var mere eller mindre vanskelig, mere eller mindre betrodd o. s. v. For ekstraarbeid, utearbeide o. l. blev der betalt efter skjønn.

For sin lønn måtte så pikene bekoste alle sine utgifter, sitt tøy, skotøy, sine toilettsaker kort sagt alt som trengtes, når kost og losji er dekket. Men ennu var det en ting som nøie måtte tas i betraktning, nemlig mulkter for forseelser, og erstatning av odelagte ting. Dette, og især det første, kunde bringe store forstyrrelser i budgettet. Det blev tatt ganske forsvarlige mulkter for overtredelser, spesielt blev det strengt beskattet å sette sig i forbindelse med piker fra andre hjem på egen hånd. De fikk oppgjør hver uke. Sin lønn fikk de utbetalt i imiterte penger av papp og sine mulige mulkter måtte de betale ved oppgjøret. Til skolehjemmet hører også en butikk, som er åpen hver lørdag. Pikene har da anledning til å gjøre sine innkjøp. De innfant sig efter tur fra hvert hjem ledsaget av sin lærerinne. På forhånd hadde de konferert med husmor om hvad de burde kjøpe, forøvrig måtte de bruke sin egen forstand og smak.

I butikken fikk de en kvittert regning og de førte selv et meget nøiaktig regnskap. Hjemmet førte også regnskap for hver pike. De fikk intet utbetalt i virkelige penger før ved avreisen. Men da kunde det hende, at de efter å ha bekostet sitt utstyr, ennu kunde ha opptil 60 dollar opspart, som de fikk med sig. Tøi de hadde med sig hjemmefra måtte de betale efter takst, for at alle skulde komme inn under samme vilkår.

Efter dette system får alle efter fortjeneste. Er pikene dovne og likegyldige og viser dårlig forhold, må de ta konsekvensene i dårlige klær og savn av andre nødvendighetsartikler.

En utmerket forskole for livet.

I skolehjemmet hvor dagene går sin regelmessige gang

En av spisestuene.

og hvor lite hender, som distraherer de unge sinn, blir det snart en av hovedinteressene dette å tjene penger og slippe minst mulig i fradrag, så pengene kan strekke lengst mulig. De kan da gå pent klædd, få et pent utstyr og kanskje en pen spadsdrakt eller annet av værdi til de skal ut i livet igjen.

Under et flere ukers opphold i Sauk Centre skolehjem hadde jeg anledning til å iaktta den utmerkede virkning disse systemer hadde i oppdragelsen av de vanskelige unge piker mellom 12—18 år, som var her — og hvor naturlig og fritt livet artet sig. Men selvfølgelig må metodene ses i kontakt med den planlagte oppdragelse forøvrig, det sunde regelmessige levesett inndelt i arbeidstid og fritid m. v.

Dagen begynte kl. 7. Undervisning i alle praktiske arbeider, husstell og som falt vesentlig på formiddag. Kl. 12 samledes alle i den store, festlige spisestuen til middag.

Der var dekket ved småbord, 4 ved hvert. Og nu kommer det spennende øieblikk for kjøkkenpersonalet hvorvidt maten var vellykket eller ei. De fikk sin kritikk efterpå. Efter middag var pikene på spasertur med sin lærerinne. Fra kl. 2—3 oppholdt de sig på sine rum. De skiftet da kjoler for eftermiddagen. Fra kl. 3—6 var det skole. Efter aftens var alle samlet i dagligstuen, da kunde de foreta sig hvad de vilde, sitte med sine håndarbeider, lese, leke eller danse. Det blev lagt på peisen og ofte underholdt med musikk. Kl. 8 blev det holdt en kort andakt og så var det sengetid.

Dette var det ytre omriss av dagsordningen. Gjennem det hele følte man det gikk en rød tråd av plan og omtanke for karakterdannelse og til utvikling av de gode egenskaper i de unge sinn samt til selvstendighet og ansvarsfølelse. I et land med en så kosmopolitisk befolkning som Amerika, blev det natuiriigvis en forsamling av mange forskjellige nasjonaliteter som var bragt sammen her i skolehjemmet, — der var også norske og svenske piker og de representerte nesten likeså mange kirkesamfund.

Der kom hver søndag, og ofte ellers, en prest fra nabo-sognene og holdt Gudstjenester, hvor alle deltok undtagen de katolske elever. Flere av lærerinnene var forresten katolske. For disse kom fader Dan fra katedralen

i St. Paul og leste messer og holdt religiøse foredrag, samt hørte skriftemål. Før påske kom han palmesøndag og blev der over helligdagene. I den stille uke holdt han 4 gudstjenester om dagen likesom han også hadde timer i katekismus. Hver aften blev der holdt et foredrag hvortil alle hadde adgang. Kirken var fullt besatt. De ypperlige foredrag blev hørt med stor interesse av alle. De var tatt så rett ut av det liv som pikene kjente så vel, og mangt blev satt i den rette belysning for dem, mens de reelle livsverdier blev før frem på en enkel cverbevisende måte, som ikke skulde la noen i tvil om hvor valgt måtte falle.

Tilslutt vil jeg få gjengi litt fra mine samtaler med mrs. Morse, direktøren. Hun var bekjent som en fremragende pedagog og var oppfinner av «The Moneysystem», som siden er blitt optatt ved de fleste amerikanske opdragelsesanstalter.

Hun uttalte bl. a., at siden opgaven var å opdra disse unge til å kunne opta kampen for tilværelsen på en hederlig måte, gjelder det innenfor skolehjemmet å gi dem de samme ansporende elementer, som karakteriserer livet utenfor av arbeide, konkurranse, samfunnsfølelse og hjemfølelse, adspredelse og lek. Dette mente hun best kunde gjennomføres ved gruppesystem og kommuneplan. Det hele dannet på denne måten en liten kommune for sig.

Fordi de fleste piker er kommet dit på grunn av en brist i sitt hjem, gjelder det i første rekke å gi dem forståelsen av hjemmets betydning og av at hver pikes og hennes kameraters lykke er avhengig av hennes aktive deltagelse. Hun må forstå at hun ved sine handlinger er ansvarlig for hjemmets omdømme utadtil. Hennes opførsel bestemmer tilslutt hennes stilling i kommunen.

Dette opdragerarbeide mente mrs. Morse var en art av kunst i sitt slags, og som krevet likeså vel utrustede pedagoger som universitetet. I ethvertfall krevet det mennesker som var født til arbeidet, kvinner med stor erfaring og åndelig elastisitet og fremforalt med kjærlighet til arbeidet.

Når man betenker at disse unge mennesker blir tatt vekk fra livet i sine mest betydningsfulle utviklingsår og derved blir undratt den utvikling som selve livet gir til senere å kunne mestre dets forskjellige krav — og dermed også ansvarsfølelsen — måtte man beundre den dype menneskelige forståelse, visdom og kjærlighet, som lå til grunn for opdragersystemet i Sauk Centre skolehjem. Ennu et ledd i denne oppdragelse er værd å nevnes, nemlig eftertilsynet. Alle elever som går ut står under tilsyn til de har fylt 21 år. Der var 2 faste funksjonærer til å vareta denne opgaven og de var stadig på reise.

Det er ikke ofte man mottar så mange verdifulle impulser til forståelse av sosialt arbeide, som man får ved et opphold ved denne ypperlige opdragelsesanstalt. Med dyp takknemlighet har mine tanker ofte gått tilbake til Sauk Centre og til de mange varmhjertede, rike personligheter jeg lærte å kjenne der.

Sigrid Øde.

«ST. OLAV»S REDAKSJON

ønsker alle som leser dette en god påskefest!

Den nye utgave av Det nye Testamente.

I flere år har vår norske katolske utgave av det Nye Testament i biskop Offerdahls oversettelse vært utsolgt. Konvertitter og andre som ønsket et katolsk Nye Testament blev mødt med det nedslående svar at man for tiden dessverre ikke hadde et eneste eksemplar til salgs! Dette sterkt følte savn er nu blitt avhjulpet, idet hs. høierverdighet Biskop dr. Mangerr med store økonomiske ofre har latt trykke en ny oversettelse, som i disse dager foreligger ferdig.

Den nye oversettelse er blitt utført av dominikanerpater dr. Béchaux for evangelienes og Apostlenes gjerningers vedkommende, mens lektor Antonie Tiberg med dominikanerpater Lutz som teologisk og eksegetisk konsulent har oversatt apostlenes brever og Johannes's Åpenbaring.

Den nye utgave er likesom biskop Offerdahls oversatt fra Vulgatas latinske tekst og man har hatt stor nytte av hans utmerkede arbeide, men man har også sammenholdt Vulgatas tekst med de greske grunntekster og i stor utstrekning notert de viktigste avvikelser. Det dreier sig derfor om en helt ny utgave som er frukten av mange års intenst arbeide.

Språket er moderne d. v. s. i overensstemmelse med de nyeste offisielle rettskrivningsregler, av hensyn til den opvoksende generasjon, men selv om enkelte ting kan virke litt uvant, vil man likevel finne at oversettelsen er helt igjennem verdig og pietetsfull.

Så vil vi bare håpe at frukten av det imponerende arbeide som her er nedlagt må møte forståelse hos våre trosfeller og at den nye oversettelse må få god avsetning. Inntil 1. mai er prisen kr. 5 pr. eksemplar i granitolbind og kr. 7.50 i skinnbind. Etterpå blir det henholdsvis kr. 6 og kr. 8.

DET BLODIGSTE ÅRHUNDRE.

(Forts. fra s. 116).

en ulmende utilfredshet med de bestående forhold — og i de oprørte vann er det godt fiske for utilfredshetens talsmenn. Symptomatisk er den lille bok «Afrika under de hvites åk», som er utsendt av en afrikansk negerkommunist Padmore — et lidenskapelig, men nøkternt anklageskrift, som gir alle kristne noe å tenke på — og meget å rette på.

Men allikevel er det ingen grunn for den kristne Kirke til å hengi sig til forsakthet eller til å se pessimistisk på fremtiden. Like så lite som «helvetes porter» noengang vil få makt over Kristi Kirke har det gamle ord om «martyrenes blod er Kirkens sæd» mistet sin sannhet. Nu er det vi som må være dets vidner — i vår usvekkede tro, håp, og kjærlighet til Kirkens lære, i vår uavlatelige bønn for Kirkens liv og lemmer.

Direktør Johan Gmeiner 80 år.

Den 9. april feiret en landskjent trosfelle, direktør **Johan Gmeiner** i Tønsberg sin 80 års dag under stor deltagelse fra nær og fjern. Direktøren kan se tilbake på et virksomt og resultatrikt liv og ennu den dag idag slår hans hjerte like varmt for alle de saker som har hans interesse, og han nøler aldri med å sette denne interesse om i handling hvor han synes handling trenges. For bare å ta et eksempel: den velrenomerte St. Olavs klinikk i Tønsberg skylder hans initiativ og åpne hånd sin tilblivelse — men fra mange andre av våre katolske institusjoner sendes det også ofte taknemmelige tanker til direktør Gmeiner for forståelsesfull støtte av presters, søstres og foreningers virke.

Dagspressen hyldet ham på festdagen for landskagnlig innsats på forretningslivets område — «St. Olav» føier sin hilsen til og takker på mange mange trosfellers vegne for direktør Gmeiners innsats til vår hellige Kirkes vekst og trivsel i Norge idet vi ønsker Guds velsignelse og fred over årene fremover!

Axel Jensen in memoriam.

Atter er en av våre trosfeller i Tromsø gått bort, den annen i løpet av kort tid: gullsmed Axel Jensen døde på St. Elisabeths Hospital lørdag den 26. mars, etter kort tids sykdom, og blev begravet onsdag den 29. mars. Axel Jensen blev bragt til Hospitalet ca. 14 dager før sin død, — og til vår bestyrtelse blev det snart klart at livet ikke stod til å redde. Tross sine store smerter døde han dog som en ekte katolikk, styrket med Kirkens nådemidler, i glede og forventning. Men vi står sørgende igjen.

Gullsmed Jensen blev 63 år gammel. Han begynte i sin tid i lære i Claus Andersens store gullsmidforretning i Tromsø. Han var en dyktig og samvittighetsfull fagmann, ved sin død den eldste gullsmed i byen, og sitt eget verksted drev han til den siste dag før han blev bragt til Hospitalet. Han var en musikalsk mann og var i yngre dager en av forgrunnsskikkelsene i Tromsøs musikkliv. Som katolikk var han en dem som sterkest blir savnet, en dypt religiøs mann, som man absolutt kunde stole på som en av menighetens støtter. Han var en glede for våre prestere, et stille og levende eksempel for oss, som vanskelig vil kunne forsone oss med at hans plass i Kirken, ved kommunionbenken hver eneste søndag, for alltid skal være tom.

Ved begravelsen var kirken full av venner, kjente og trosfeller som med sorg tok avskjed med ham. Mgr. Starke leste Requiemmesse assistert

av P. Kunz og P. Büchelmeier, og talte for den avdøde, i varme, personlig folte ord. Derpå lyste hs. høiærverdighet absolusjonen ved båren og for siste gang forlot Axel Jensen sin kjære Kirke. På veien til kirkegården hadde Tromsø Orkesterforenings Janitscharkorps tatt oppstilling, og med Chopins Sørgemarsj tok også de farvel med sin gamle kamerat.

Et trofast menneske, en katolikk av de sjeldne er gått bort. Men som Mgr. Starke sa i sin tale: «hvorhen, det vet vi alle. Det er vår trøst. Vi lyser fred over hans minne.»

K. Krane.

Konserten i Oslo.

I omtalen som St. Olav hadde i forrige nr. av St. Mat-thiaskoretts konsert blir mitt navn nevnt som arrangør. Jeg skal få gjøre oppmerksom på at det var det alltid like villige og dyktige styre i St. Olavsforeningen som i vesentlig grad stod for det praktiske arrangement. Det fortjener stor takk for meget verdifull assistanse.

H. K. Bergwitz.

Herhjemme.

Oslo. St. Olavs lokalforening i St. Olavs menighet holdt familieaften pasjonssøndag. Franciskanerpater Boers holdt et foredrag om Frans av Assisis spiritualitet. Han innledet sitt glimrende foredrag med å si at det ikke måtte oppfattes som «propaganda» for Fransiskus' tredje orden. Etter foredraget tror jeg imidlertid at samtlige var enige om at selv om vi ikke alle har kall og anledning til i det ytre å slutte oss til dette utmerkede broderskap, så folte vi ialfall alle i oss trangen til å slutte oss til det kristne åndens broderskap for hvem den hellige Frans må stå som et av de største idealer. Foredraget hostet lang og hoist velfortjent applaus. Senere på kvelden underholdt herrerne Kristensen og Randsborg med utsøkt musikk. Også disse fikk stor applaus og måtte gi flere dacapnumre. En hyggelig aften!

Håb.

Bergen. St. Josefsforeningen hadde høitidsdag søndag, den 20. mars, da årsfesten avholdtes i St. Pauls' kirkens krypt, — menighetens tradisjonsrike forsamlingslokale. — Som vanlig var dagen omfattet med stor interesse, hvilket bl. a. kom til uttrykk i en god tilslutning til felleskommunionen i morgenmessen. Til festen samlet hele 35 av menighetens menn, hvilket er betydelig mere enn foreningens aktive medlemsantall. Man hadde den glede å se fremmott menighetens 4 geistlige med foreningens direktør, Mgr. Snoeys, i spissen, samt flere av foreningens eldre medlemmer. Det blev en meget hyggelig sammenkomst, et ledd i den kjede av feststunder som foreningen har budt sine medlemmer i årenes løp. Ved bordet blev holdt en mengde taler, — dels for foreningen, for geistligheten, for menigheten o. s. v. — Aftenen innregistrerte et par nye medlemmer, hvorav dagens konvertitt, hr. Leif Larsen, spesielt blev hilst velkommen i menigheten og i foreningen. Også efter det velmakende måltid fortsattes i den aller beste stemning. Man opmuntredes ved oplesning og vederkvegedes med kaffe og kaker. Det blev over midnatt for den vellykkede fest avsluttedes.

O. B. J.

Redaktør: Mgr. I r g e n s.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri.
(Inneh. Alf & Johs. Grønli).